

Nepredpisani se dopisi ne šalju. Priposlani se pisma šalju po 5 sv. svaki redak. Oglasi od 5 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštarskom naplatnicom (asigno postale) na administraciju „Naše Sloge“ ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravnictvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarske, ako se iznova napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasta mala stvari, a zasluga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku.

Dopisi se zavrtaču ako se i ne šalju.

Nabijegovani listovi se neprimaju. Predplaća a poštarskom stoje 4 for., za seljake 3 for. za godinu. Razmjerno far. 2 1/2 i 1 za polgodine. Izvan carovine više poštarske.

Za malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

Razborito podučavanje.

Pod tim naslovom donela je „L' Istria“ članak u svojem 434. broju od 5. pr. mj. Njen izvištelj o razpravah pred porotom u Rovinju da iziđe u svojem jednom izvještaju „L' Istria“ br. 431) izražaje državne prokure radi čestih krvinih činah, koji se događaju od neko doba u naših selih, zaključujuć nadom, da će „razborito podučavanje“ u školah u mladom naraštaju podignuti žalostno moralno stanje istih selah. Razborite rieči, vele čestita želja! I temeljni školski zakon temelji se na presvetih načelih. Pučkoj školi je zadaća, da odgaja djeću moralno i religiozno, i da udari temelje odgoju vriednih ljudi i državljanah! Kliče „L' Istria“ pak nastavlja: Od godine 1869. ustrojilo se mnogo školah, al se moralno stanje u naših selih razmjerno nije pridiglo; škola nije donela onih plodovah, koje se je očekivalo. Sve je površno. Okružnice idu iz Beča kroz sve oblasti do učitelja na selu, koji najveće puta ili jih nečitah, ili nerazumije ili neizvršuje. Nam se n. pr. čini mnogo ako broj školske djece svakih par godinah za petdesetak naraste, a nitko se nepita, kakvi ljudi, kakvi državljani će biti dječaci, koji se u školah odgajaju. Moralna načela jih se neučih. Nitko negleda iz bliza što se događaja u školah, imenito u onih na selih. Školski nadzornici su . . . što su, onakvi, kakve je više zastupnikah u saboru svake godine nastikalo. Učitelj pako, kojim je povjerenah budućnost mladoga naraštaja u naših selih, goje čustva, u osamdeset na sto slučajevah, veoma malo prizajna jednomu dielu, ne malenom, naše pokrajine, gradjanskomu. U školskom izvještaju sve je birokracija. Zastupnici u saboru viču proti tomu

svake godine, al poslije svršene doctične sjednice sve se zaboravlja. S česa dolazi, da su nam škole dale pokrajinu, koje karakteristika je buna, nesloga i narodnostna mržnja. To su plodovi škole uz neke iznimke. Podučavanje dakle bijaše, al ne razborito, ne uzgojno, i otdud zla na koja se tuži. Zakona ima i razboritih, al nekoriste. Materijalno napredujemo, al nije dvojbe, da moralno nazadujemo. Zlo je takvo, da se dvoji o pomoći. U naših selih, govorimo jasno, siju se dandanas klitce mržnje, zavisti, ljubomora i slabzini više nego li ljubavi, snosivosti, radnje. štednje i štovanja do sebe i drugih“. Kad je tako, podučavanje neće nikad doseći svrhe, koju želi državni prokurator u Rovinju, pošto je poduka dandanas rabljena kao oružje političke stranke, narodnoga uzneženja, a ne kao sredstvo prave izobrazbe i uzgoja.

Mi smo ovdje dosta obširno izerpili navedeni članak lista vladajuće talijanske stranke u Istri, ne radi njegove vrednosti, nego da se vidi način, kako ta stranka sudi i postupa.

One rieči, što da jih je rekao državni prokurator u Rovinju, po samu izvjestitelj „Istrije“, nisu uprav onakve, kako jih „Istrija“ navadja. Dopsnik taj veli u svojem dopisu 9. marta („L' Istria“ br. 431), opisav razpravu o jednom ubojstvu, da ne može a da nespomene, da je to drugi krvini čin, koj se je dogodio u „sudbenom kotaru porečkom“ i razpravio u tom zasjedanju, radi česa da i on zajedno sa državnim odvjetnikom žali, da neima zasjedanja već mnogo vremena, u kojem nebi se razpravljalo o kakvom krvnom činu u vašem (porečkom) kotaru.

Ono što je rekao državni odvjetnik i opetovao dopsnik „Istrije“ o porečkom sudbenom kotaru

protegla je „Istrija“ na cijelu Istru, pače točnije govoreć, na sela (campegna) u Istri, što će reći na istarske Hrvate, te onda na nje, na njihove učitelje, na nadzornike, na zemaljsko školsko vijeće, koje sastavlja školska izvješća, udarila. Tako njoj je bolje išlo u njezinih zlobnih, crnih, paklenkih naujerah, naperenih proti Hrvatom.

Da se je držala rieči državnoga odvjetnika, odnosno svoga izvjestitelja, morala bi bila udariti na talijanske učitelje i nadzornike, a toga nije mogla učiniti njena „čista“ duša napram svojim miljenikom; ili pako bi bila morala zahtjevati od školskih oblastih, bud da se preuredi prema jedinu pravim uzgojnim načelom obstojeće škole u porečkom sudbenom kotaru, bud da se jih ustrojiti tamo gdje jih od sada neima — što njoj pak opet nije dalo njezino „plemenito“ srce, njezina „čovjekoljubna“ i „nepriprana“ sklonost napram Hrvatom toga kotara.

Rieči državnoga odvjetnika i „Istrijsa“ dopsnika protžu se u prvom redu na dva stanovita krvna čina, počinjena u porečkom kotaru, u drugom redu i na druge krvne čine počinjene u istom kotaru, no o tomu drugi put.

Govor

narodnoga zastupnika dra. Dinka Vitezića, izrečen prigodom razprave o državnom proračunu u sjednici carevinskoga vijeća dne 21. aprila t. g.

(Dalje.)

Sada se vraćam na predmet svoga govora. Oko polovice godine 1884. pisac Brunati izradio je u listu „Nuova Antologia“ misao, da su Dalmacija, Istra i Trst voćke, koje Italija mora ubrati; ona samo mora čekati, dok one dozriju. U tom stanju stvari — piše „Obzor“ u već

spomenutom članku, mi nećemo ispitivati, koliko je mudra i razborita politika, po kojoj je Austrija dobra saveznica Italije; ali što smijemo pitati i što nam je pitati, to je: koliko je mudra, koliko je razborita politika, koja podupire talijanstvo u zemljah, na koje Talijani misle, da imadu neko pravo?

U istinu, svaki razboriti čovjek morao bi misliti, da će austrijski državnici odustati od politike, koja je toli pogibeljna za državu i da će biti prama slavenskom življu, koji sačinjava većinu u zemlji, prijazniji i susretljiviji nego li su dosada bili, tim više, što su kroz to vrijeme nastupili takovi odnošaji, koji su pripravili takovu promjenu politike.

Kroz ovo vrijeme umro je naime bivši zemaljski predsjednik dr. Vidulich i umirovljen je tričanski namjestnik barun de Pretis.

Ova dva muža, poznato je, bijahu glavni zatočnici protislavenske politike (Savim dobro! na desnici), oni bijahu dakle najvećem zapriekom za promjenu politike u pravcu, koji sam sada nanaćio. Pošto je njih nestalo sa političkog polja, morali su se Slaveni nadati, da će ovoga puta nastati kakva promjena.

Nego što se je međutim dogodilo? Ako se stanje nije pogoršalo, nije se ni poboljšalo.

Na mjesto baruna de Pretisa došao je Teodor vitez Rinaldini. Prekratko je vrijeme, što je primio u svoje ruke upravu zemlje, a da bih mogao izreći odučen sud, koju će politiku tjerati, a osobito kako će se ponašati prama Slavenskom.

Ipak moram već sada spomenuti, da on nepoznaje nijedan od zemaljskih slavenskih jerika. Čudnovata je takodjer izjava, koju, da je učinio baron de Pretis glede svoga nasljednika, kada se je oprastao od svojih činovnika u Tratu.

Kažu naime, da je rekao, da mu je milo, što je opredieljen za njegova nasljednika Rinaldini, o kojemu da je uvjeren, da će, što se politike tiče, hoditi za njegovimi stopami.

Kroz to vrijeme, kako je poznato, obavili se novi izbori gradskog zastupstva, tričanskog magistrata, i opeta je izabran bivši tričanski gradonačelnik. U govoru, što ga je namjestnik izrekao prigodom načelnikova potvrđenja, čudnovato, nije nijednom rieči spomenuo veliki broj sloven-

što više razširilo, da se time olahkoti plovištu po kanalu.

To je dakle to velebno djelo! Vječna slava onim, koji ga proizvedoše. A kad se sjetih, da je i hrvatska desnica pripomogla k izvedenju toga veličanstvenoga poduzetja, zakuca mi srce živahnije. Biedni moj narode, svagdje te je naći, gdje god se izvadja štogod velika, neobična, al tebi ostaju obično kosti a drugi izjede meso.

Tom prilikom pregledah i omenju inčien kraj arsenala, gdje bijaše ogromna jedna englezka oklopnjača, pak se za kratko približimo obali. Tu mi se je nešto dogodilo, što mi se nije bač najugodnije dojmilo erca i što nikako nemogu zamučati. Kad je čamac, u kojem sam se vozio, pristao uz obalu, uzeh novčarku i izvadih iz nje dvolestak, koj podadoh onomu dječareu. Odmah zatim skočih na suho i popostah za časak na obali, da pogledam da sat. Kad si iznenada stvorih se predomnom dječak Arapin i počme u svojem jeziku prigovarati kojesta, čega ja dakako nisam mogao razumjeti. Videći, da ga ne razumijem, beci pred mene na zemlju dvolestak što sam mu ga malko prije podao bio. A tada nastavi bljupati velikom brzinom, koja je mislim jedino Arapom priznana. Ni cigle mu nisam razumio. Znao sam, da traži od mene novca, al koliko toga nisam znao.

(Slijediti će).

PODLISTAK.

Put u Egipat.

II. dio.

U Port-Saidu.

Napisao Vladek Krajanin.

3. Suečki prokop.

(Dalje.)

Njekoga krasnoga jutra uputim se k luci, da razgledam malko pobliže suečkog kanala. U tu svrhu skočih u najbližu ladjicu i naznađih dječaku Arapinu, da zavelesa prama uću.

Doista veličanstvena je ta luka i Prostrana i sjegurna, da joj na blizu neima ravne. Pa koliko parobroda unidje dano-nice u tu luku, a koliko ih izidje iz nje. Plovili smo između plutača, koje se u dvih vrstah istosmjerno protežu sve do Sueca. Na svakoj plutači diže se omalen svetionik, u kojem neprestano gori plin, kojim su plutače uvijek napunjene. Svetionici na desnoj vrsti plutača bojadisani su zelenom, a oni na lijevoj vrsti crvenom bojom. Veliki parobrodi mogu plovići samo među onimi redovi plutača, jer je ondje more najdublje, a zeleno i crveno svietlo služi provodićem parobroda; za ravanje; inače bi se u tamoj noći mogli lasno

sukobiti s drugim kojim parobrodom ili čak mogli bi se i nasukati.

Doplovismo do uća kanala. Naznađih veštaču, da digne veslo, što on i učinii. Promatrao sam čgo onaj dio prokopa, što sam ga odanle mogao vidjeti. Činilo mi se, da se nalazim pred usćem koje rieke. Rado bih bio uljezao u prokop, al to nije bilo dozvoljeno.

Prokop taj je ono velebno djelo, komu se sviet divi i kojim se može ovaj vjek sbilja ponositi. Čast vještaku Lessepau, koji ga je izveo i onim, koji ga podpomogose. Neprocjenjiva je korist za trgovinu i obrt, koja se je stekla otvorenjem toga kanala.

Već u staro doba bila je iztočna Indija poznata tadašnjemu svietu kao izvor najdragocienijih prirodina. Još u srednjem vijeku morali su evropijski trgovci putovati uz strašne nepogode i neprilike kopnenim putem u tu zemlju. Drugoga puta, naime pomorskoga, nisu još tada poznavali. Tek koncem srednjega vjeka i to oko godine 1486. odkrio je Portugalac Bartolomej Diaz na južnoj točki Afrike glavinu ili rt, koj dobrčina Ivan II. tadašnji portugalski kralj okrti „glavinom dobre nade“. Bartolomej Diaz bio je još nadjenao savstam drugo ime, radi nepovoljnih vremena i strašnih oluja, koje su ga taj maše. Tek slavai Vasco de Gama zakrenuo je jedanaest godina kasnije tu glavinu, a time je bio otkriven pomorski put u bogata

Indiju. Al koliko se je kraj toga rta dogodilo nesreća! Koliko brodoloma, koliko ljudskih žrtva nenadje tu svoj grob! Pa koliko li se je vremena bludilo morem prije nego li se je dospjelo u onu blaženu zemlju? Krafčega pomorskoga puta nije bilo, a za silu moralo se držati toga.

Nu napokon oživotvorila se ipak prastara misao o spojenju dviju mora: sredozemnoga sa sjenjem.

Već Sethosov sin Ralzes II. egipatski kralj, koji je vladao negdje oko g. 1350. prije narodjenja Isukrstova, bio je nauumio prekopati suečku prevlaku i time spojiti oba mora. No on nije uspio. Pasmitikov sin Neko II. oko g. 600 pr. Isusa, takodjer egipatski kralj, bio je nakanio Ramesovu namu privesti kraju. Al ni ujemu ne podje to za rukom. Ako dakle rekoh, da je spojenje obiju mora bila već prastara misao, mislim, da nisam u ničem pretjerivao. Kasnije se je o tom slabo marilo, mogli bismo reći skoro ništa. Tek početkom druge polovice našega vjeka, naime 1869. godine izveo je Francez Lessepau ono, što je u predkršćansko doba bilo nplaidilo smione graditelje gorostasnih piramida, kojim se i dandanas sviet jošte divi. Malae sve evropijske vlasti složile se u jedno, da s ogromnim svotami novca buda u pomoći slavnomu francackomu inženiru. Suečka je prevlaka ipak prekopana, a sad se radi samo o tom, kako bi se je

skih stanovnika u gradu i u okolici, dočim je ipak gradonačelnik, koji pripada, kako je poznato, stranci progressa, umetnuo u svoj govor jedan passus u prilog Slovincem i ako nekako kao u zaporkah.

Značena je i ova okolnost. U oktobru godine 1888. podnio sam ovdje u kući interpelaciju u jednoj noti trčanskog redarstvenog ravnateljstva glede kaznenog postupanja proti uredniku hrvatskog lista, koji izlazi u Tratu, „Naša Sloga“. U toj noti jako je nepovoljno osuđen rođoljublje svih Slavena monarhije.

U noti osuđena je „Naša Sloga“ kao organ biskupa Strossmayera, a njezin urednik kao vjerna njegov pristasa, što je njemu bilo upisano u zločin, a bilo mu je dapače prihvaćeno, da za političko držanje svoga lista prima subvencije iz vana.

Na ovu moju interpelaciju, premda sam ju podnio pred godinu dana i pol, nije mi se do sada nijednom rieči odgovorilo, dapače, što je još čudnovatije, redarstveno ravnateljstvo, povodom jednog novog kaznenog postupanja proti istom uredniku, upravo je na trčansko sudištonu, koja je u istom smislu sastavljena, dapače u nekih starih mal ne doslovice i prepisana. U obih ovih notah ističe se velika nenaklonost prema slavenskom elementu. U drugoj noti opeta se kaže, da je urednik vjeren obožavatelj poznatog političara biskupa Strossmayera. Ovak nedužni crkveni glavari, koji je čeli zastupnik za kulturu hrvatskog naroda i uživa veliki ugled u cijeloj prosvjetljenoj Europi, kojim se mi Slaveni pravom ponosimo, daje, kako se čini, slavnom trčanskom redarstvenom ravnateljstvu premanoge brige i skrbi, pošto se tako često njega sjeca. Nego, mislim, zato si on neće tri glave.

Cienio sam, da mi je navesti ovu okolnost, da dokazem, da ni u ovom pogledu pod novom upravom namjestništva u Primorju nije nastupila nikakova promjena na bolje.

Poznato je, da su se prošle godine obavili u Istri izbori za pokrajinski sabor. Prigodom ovih novih izbora politički činovnici u nekih kotarih uzeli su pod svoju zaštitu odlučne kandidate talijanske stranke.

Ja si pridržavam, da kasnije potanje govorim o nepravilnostih, koje su se dogodile prigodom ovih izbora, ali moram već sada spomenuti, da je trčanska pomorska oblast na viši mig zapovjednika lučkog kapetana u Lošinj, da talijanske izbornike iz Cresa i Lošinja preveze u Krk, gdje su se izbori obavljali, da stignu tamo u pravo doba. Jasno je sasvim, da je to crčanarstvo u prilog Talijanom proti Slavnom.

Pošto su bili obavljene izbori, očekivalo se je velikom napeću čim imenovanje novoga zemaljskoga kapetana. Po svemu, što se bijaše dogodilo u predzadnjem saborskom zasjedanju, u kojemu ja, kako sam jur spomenuo u govoru, na koji sam se s početka pozvao, bivši saborski predsjednik doveo vladu u toliko neprilika, poslaje svega toga moglo se je očekivati, da će na ovo mjesto biti postavljen čovjek, koji će se strogo držati državnih temeljnih zakona.

Mi Slavini teško smo se prevarili u ovom očekivanju, jer je na ovo mjesto pozvan čovjek, koji neznade ni rieči nijednog zemaljskog slavenskog jezika i koji se je kroz dugo vrijeme, što je bio saborski zastupnik, pokazao kao najveći neprijatelj Slavene. I kako ču tečajem svoga govora dokazati, on nije odustao od tog strog načela ni pošto je postao saborskim predsjednikom. Istina je, da je njegovim zamjenikom imenovan jedan zastupnik slavenske manjine. Nego to za nas Slavene znači sasvim malo ili dapače ništa, jer predjednik ravn i tada saborskim razpravama, kada koji slavenski zastupnik govori u svom materinskom jeziku, mjesto da bi tada, jer nepozna je jezika, ustupio svoje mjesto zamjeniku; tako se je dogodilo, da ovaj zadnji za cijelog zasjedanja nije nikada ravnio razpravom.

S druge strane vlada i nije mogla inače uraditi, pošto je, uzprkos velikom pritisku pri izborih, ipak izabrano devet zastupnika slavenske stranke i tako je ne po strogih, nego običnih ustavnih načelih vlada naravno morala izabrati za podpredjednika jednoga člana manjine. Spomenuti izbor zemaljskog kapetana mora se dakle smatrati jako nesretnim.

Svoju izreku, da politički činovnici pod upravom novoga namjestnika gospodare isto, kao što su i pod prvajšim zemaljskim šefom, nastojat će, da drugim nekim činjenicama dokazem, koje su se dogodile za zadnjih saborskih izbora u političkom lošinjskom kotaru.

Ovi izbori bili su predmetom jedne interpelacije u porečkom saboru, i pošto

se na nju nije ništa odgovorilo, ja i moji sumišljenici požurili smo stvar u ovoj visokoj kući, ali na žalost nije jošte odgovoreno ni na ovu interpelaciju.

Ja ću se ovom prilikom ograničiti samo na bitne okolnosti, pošto se je o dotičnih događajih i bez toga govorilo u interpelaciji.

U izbornom mjestu Baški, na otoku Krku, za izbornog čina bio je kao zastupnik vlade kotarski komesar Laszaci. Taj je, premda je već izborna listina bila potvrđena od kotarskog poglavara, ipak u listinu umetnuo 36 novih birača (Na desnici: čujte! čujte!), koji nipošto neimadju pravo glasa, ili jer su bili za zadnjih obćinskih izbora uvršteni u treće izborno fielo, ili jer neimadju izbornu pravu, što su se tekar nastanili u Baški, ili jer nisu plaćali porez, koji se zahtijeva za izbornu pravu. On nije dao izbornom povjerenstvu, da pregleda prosvjede i izbornu listinu. On je zavljučio zaključak izbornog čina za 3 sata i pol, pošto su već svi prisutni glasovali. On nije dao članovom izbornom odboru, koji su bili priznati od nadležne vlasti, da stupu u izbornu dvoranu, i nije puštao, da birati ostanu u dvorani. Članovom izbornom povjerenstvu nije dozvoljavao, da se udalje iz dvorane, da nebi došli u dodir sa vanjskim svijetom, dočim je puštao biračim protivne stranke i onim, koji nebijahu birati, da alobodno ulaze i izlaze iz dvorane. Župnom upravitelju u Baški, koji bijaše došao čim je prvi put njegovo ime pročitano u izbornoj listini, i koji hotijase čekati u dvorani dok se nezapočme drugo čitanje, zapovjedi, da odmah glasaue i da se udalji iz izborne dvorane.

Da imponira pučanstvu, pozove svježandare otoka, pa i financijski stražari moradjuhu mu biti pri ruci pri ovom izbornom činu.

Mnogi birati bez dozvole povjerenstva, dapače proti njegovu zaključku, nebijahu pripušteni k izboru i on je dapače svojevrijolno izbrisao iz listine tri svećenika, koji bijahu već glasovali.

U Dubašnici, također na otoku Krku, gdje je on upravljao izbornim činom i gdje nije došao na glasovanje ni jedan jedini birač protivne stranke, zaključio je izbor u 12 sati, premda je bilo objavljeno, da će se zaključiti tekar u 2 sata, a to je učinio, da dade protivničkoj stranci povod, da može prosvjedovati proti izboru, što se je također i dogodilo.

U Cressu je vodio izborni čin sam kotarski poglavar. Neobazirivši se na molbu petorioe birača, da se poprave izbornu listinu, u kojih bijahu krivo napisana njihova imena, on ih je jednostavno izključio, kao i još 20 birača, pod izlikom, da nisu poznati izbornom povjerenstvu. Naprotiv pripustio je k izboru nekoga Veličića, koji je glasovao mjesto svoga oca. (Zastupnik Klun: čujte! čujte!)

Gradjanom dozvolio je pristup u dvoranu, premda se je tu radio o izboru ivanjskih obćina, a dozvolio je pristup također i sudcu, samo da imponira biračim. Biračim prišlo je, da će ih zatvoriti ako budu prosvjedovali, što se jedan ili drugi, za koga oni držahu, da nema pravo glasa, pripušta k izboru.

Između pet izbornika izabrani su tri gradjana i njihov je izbor potvrđen, što se očividno protivi izbornom redu, jer gradjani nemogu biti izabrani kao izbornici za seoske obćine.

Iz ovih i mnogih činjenica, koje mogu tim više mimoići, pošto su, kako rekoh, navedene u spomenutoj interpelaciji, lahko je uvidjeti, da su se ces. kr. politički činovnici, mjesto da bdiju, da se pri izborih obdržavaju zakoni, sasvim očito postavili na stranu talijanske stranke.

No ne samo spomenuti politički činovnici, nego i porezni činovnici i žandari u lošinjskom političkom kotaru tako su se umješali u izbornu agitaciju, da se je činilo, kako je u interpelaciji sasvim dočoro opaženo, kao da su ces. kr. činovnici vodili izbornu agitaciju. Dapače je kotarski poglavar onoga dana, kada je morao potvrditi izbor u Baški, uvjerio svoje prijatelje i sumišljenike, da taj izbor neće biti priznat u Poreču i da će se morati obaviti novi izbori.

Žandari u Baški pili su i jeli na dan izbora ujedno sa pristasašim talijanske stranke, a te pijanke platilo je talijanski kandidat; žandaraki stražmeštar u Krku nije se samo javno javio za talijansku stranku, nego je i javno poticao i dražio birače proti svećastru pozivlju ih, da glasaue proti slavenskim kandidatim; kontrolor poreznog ureda u Krku bez otzira je agitirao za kandidata talijanske stranke, on je dapače u tu svrhu i dielio medju birače i novac. A mislite li, gospodo moje,

da su svi ti izgredi bili kažnjeni? Nipošto! Dapače je lošinjskom žandarškom stražmeštru, koji bijaše došao u Krk, da iztradi taube podignute proti krčkom stražmeštru, podijelio ukor, jer je u svom izvještaju rekao istinu. Pristav poreznog ureda medjutim je pako promaknut i na oprostanj gostbi, koju su njemu na čast priredili talijanski pristasa, javno se je šepirio i rekao, da slavenski zastupnici mogu interpelirati koliko ih volja, da ih se one ne boji, dapače, da mu se mili i da mu to nosi koristi, dočim je on prestučio četiri činovnika, koji poznadu slavenski jezik. (Sfediti će).

Pogled po svietu.

Trat, dne 7. maja 1890.

Austro-Ugarska: Predsjednik carevinskoga vieća dr. Smolka zapriječen je radi bolesti predsjedati carevinskomu vieću, te ga zamjenjuju u tom poslu oba podpredsjednika. Carevinsko vieće odgoditi će svoje sjednice budućega čedna, jer se odmah za tim sastaje česki sabor, a iza toga delegacije.

U sjednici dne 30. aprila govorio je u ime većine kod razprave o proračunu ministra bogostorja i nastave gorički zastupnik dr. Tonkli. Potuzio se je medju ostalim i na to, što mgaraju slavenski i talijanski djaci srednjih škola u Primorju polaziti njemačke škole. Iztkunno je nadalje potrebu, da se na gimnazijah u Mariboru, Celju, Gorici i Trstu osnuju slovenske paralelke, a glede Pazina preporučiti vladi, da tuj ustroji nižu gimnaziju s hrvatskim naukovnim jezikom i napokon izrazi želju, da bi visoka vlada upet oživila gimnaziju u Kranju.

U kraljevini Českoj razvila se živahna agitacija proti vodji staro-česke stranke dr. Riegeru, kano prvaku stranke, koja je sklopila poznatu česko-njemačku nagodbu. Mnogo odličnih birača Riegerova izbornoga kotara poslalo mu je radi toga nepouzdanicu. Njegov istomišljenik dr. Matuš govorio je dne 6. t. mj. u Pragu u gradskom društvu za česko-njemačku nagodbu braniči Riegera i njegovu stranku. Na njegov predlog bijaše prihvaćena rezolucija proti mlado-českoj nepouzdanici dr. Riegeru, u kojoj se iziče, da može biti njegov izborni kotar ponosan, što imade takva zastupnika.

U ministarskoj sjednici od dne 5. t. mj. bijaše prihvaćen zajednički austro-ugarski proračun za god. 1891. Vojni troškovi iznašati će 114 milijuna.

Ugarski ministar trgovine predložiti će doskora saboru zakonsku osnovu o nedjeljnom počinku.

Iz Bosne-Hercegovine javljaju, da su se počeli muhamedanci opet seliti, i to većinom imućni il bogati gospodari. Većina njih da se kani nastaniti u maloj Aziji.

Srbija: Narodna skupščina bijaše zaključena koncem prošloga čedna priestolnim govorom, u kojem se iziče požrtvovno i rodoljubno djelovanje narodnoga zastupstva. Srbski vojni poslanik na bečkom dvoru pukovnik Milovanović odazvan je, te se njegovo mjesto neće više popuniti.

Crngora: Petrogradsko dobrovolno društvo poslalo je opet veću svotu novca za stradajuće Crngororce. Do sada odposlano je milodara iz Rusije u Crngoru oko 400.000 franaka.

Bugarska: Parnica proti majora Panici zpočeti će dne 15. t. mj. Parnica da će biti po želji ministarstva javna, o čemu se vrlo dvoji.

Rusija: Većina ruskih časopisa reima osobita povjerenja u politiku

novoga njemačkoga kancelara general Caprivi, koji, da će biti samo orudje svih njemačkih krugova. Proti Slavnom započeo je jur svoje djelovanje tim, što je odredio, da se iz poznanzjskih škola izključu učenje poljske književnosti.

Franczka: Izbori za gradsko vieće u Parizu jesu prvi razor boulanžista. Gradsko vieće sastojati će se od sada od 65 republikanaca, 13 konservativaca i samo 2 boulanžista. Sami boulanžistički časopisi pišu, da njim valja položiti orudje.

Njemačka: Dne 6. t. mj. otvorio je njemački cesar državni sabor priestolnim govorom, u kojem je naglasio, da će nastaviti mirnu politiku i nastojati i kod drugih vlada, da se mir uzdrži. Oglasio je također, da će doći pred sabor vojnički predlog i zekonska osnova o zaštiti radnika.

Franina i Jurina

Fr. Si ga videl v Reke?
Jur. Sam čuda njih.
Fr. Znam, ma onega, ki gleda na nas drugih spod klobuka kako i pas na palicu.
Jur. Ter ga j' posvuda naš kako i stari groč.
Fr. Ma da će tuzit.
Jur. Jbo!
Fr. Da jako strasi.
Jur. Ajbooo!!
Fr. Da je kako izvan sebe.
Jur. Ajbooo!!!
Fr. Tako čemu j'to svoje?
Jur. On brižen rezmilja kako će se Ivaniti, zač da mu j' neki drugi toplu kaš. sruhal.
Fr. Neka puše.
Jur. Ču morat najbrže, ja.

Različite viesti.

Počastnim obćinarom imenovalo je obćinsko zastupstvo obćine Dornberg-Prvačina dne 27. pr. mj. zemaljskoga predsjednika i profesora G. Vjekoslava Spiničića. Imenovanje to znači — kako ljepo opaža „Nova Soča“ — da nisu poznate zaaluge za narodni napredak G. Spiničića i svjestomou obćinokomou zastupstvu obćine Dornberg-Prvačina!

Gosp. Ivan Karabaić, tajnik kod ces. kr. namjestništva u Tratu, imenovan je c. kr. kotarskim kapetanom za Dalmaciju. To čitamo u službenom talijanskom listu za Primorje, i izičemo samo ovo: Prije 10—15 godinalh savjetovao je jako ugledan muž, hrvatski domoljub i austrijski patriota, da bi se naših mladih čim više posvetilo političkoj službi. Taj savjet služao je jedini gosp. Ivan Karabaić, rođen istarski Hrvat. On je u političkoj službi napravio u kratko vrijeme od kakvih 12 godinalh ljepu karijeru, napredujuć sa nazolvi. kao politički činovnik Primorja sve do tajnika kod namjestništva i postav šasa kotarskim kapetanom u Dalmaciji; te bivši u to vrijeme odlikovan redovi austrijskim i crnogorskim. Njemu se nemože nego čestitati. Al da se pita, što je to sve narodu koristilo, i dali se ovomu može čestitati, drugo je pitanje. On je samo par godinalh služio u Primorju, u obće u Austriji; cijelo ostalo vrijeme bio je kod austrijskoga poslanništva na Cetinju u Crngorici. Dok je još bio po imecu kod c. kr. namjestništva u Tratu, nadat se je moglo, da će tuda negda doći u Primorje i u istini. Sad kao da moramo gubit i tu nadu. On već alje činovnik Primorja, on je kapetan Dalmacije. Nit jednoga istarskoga Hrvata

